

2. Степко О. М. Аналіз головних складових інформаційної безпеки держави. *Науковий вісник Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм*. 2011. Т. 1, № 3. URL: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/download/3214/3172> (дата звернення: 03.11.2019).

3. Ільницька У. Інформаційна безпека Україна: сучасні виклики, загрози та механізми протидії негативним інформаційно-психологічним впливам. *Humanitarian vision*. 2016. Вип. 2. С. 27–32.

4. Долженко К. І. Інформаційна безпека регіон: сутність та зміст поняття. *Наше право*. 2014. Вип. 2. С. 47–54.

5. Певцов Г. В. Модель регіону України як об'єкту забезпечення інформаційної безпеки. *Системи обробки інформації*. 2010. № 5. С. 2–9.

6. Соснін О. В. Забезпечення інформаційної безпеки держави: теоретичний дискурс. *Стратегічна панорама*. 2004. № 2. С. 149–154

Одержано 06.11.2019

УДК 657.432:658.149.5:656.2

Тетяна Олексіївна МОЩИЦЬКА,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»;*

Ірина Володимирівна ДАНИЛЮК,

*студентка Національного аерокосмічного
університету ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»*

НАПРЯМИ ВДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

На сучасному етапі господарювання, підприємства на перший план висувають вирішення власних проблем, замість виконання своїх фінансових зобов'язань перед своїми партнерами [1, с. 351].

Практично жоден господарюючий суб'єкт не веде діяльність без дебіторської заборгованості, оскільки існують об'єктивні причини її утворення й існування, а саме:

– для боржника – можливість використання додаткових обігових коштів;

– для кредитора – розширення цільового ринку.

Серед основних причин утворення дебіторської заборгованості є:

- несвоєчасна оплата за товари, роботи та послуги;
- несвоєчасне відображення в обліку первинних документів про отримання матеріальних цінностей, робіт, послуг [2, с. 126].

Тому для надання керівництву повної інформації щодо суми дебіторської заборгованості, строків її погашення та складу, основних дебіторів, суми сумнівних боргів доцільно удосконалювати облік дебіторської заборгованості.

Одним з найбільш проблемних моментів обліку дебіторської заборгованості на підприємстві є її нормативне забезпечення. Рекомендована форма бухгалтерського обліку дебіторської заборгованості та облікові реєстри не дають можливості отримати необхідну інформацію для прийняття зважених управлінських рішень.

Для здійснення достовірного аналізу заборгованості з метою її оптимізації, облікові реєстри мають накопичувати інформацію про розрахунки з дебіторами з певною деталізацією та узагальненням даних. Також в обліку недостатньо деталізуються та співвідносяться різні види дебіторської заборгованості в загальній їх структурі [5, с. 9].

Створення резерву сумнівних боргів та визначення порядку його розрахунку в обліковій політиці підприємства – наступний крок у удосконаленні обліку дебіторської заборгованості. Визначення та застосування обраного методу розрахунку резерву забезпечить підприємству покриття безнадійних заборгованостей. Класифікація дебіторської заборгованості за строками дозволить уникнути неплатоспроможності покупців і замовників.

Порівняльний аналіз дебіторської та кредиторської заборгованості є важливим елементом контролю за раціональним співвідношенням між заборгованостями підприємства з огляду на отримання стабільності його фінансового стану. Значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською створює загрозу фінансовій стійкості підприємств і призводить до необхідності залучення додаткових джерел фінансування. В деяких випадках доцільно впроваджувати в практику управління лімітування дебіторської заборгованості як у загальних обсягах, так і у розрахунку на одного дебітора і періодично переглядати граничні суми.

Дієвим інструментом обліку дебіторської заборгованості є її систематична інвентаризація. Метою проведення інвентаризації дебіторської заборгованості є її перевірка щодо строку позовної давності для визнання такої заборгованості безнадійною та її списання. Ефективно побудована система взаємовідносин з дебітором

через механізм інвентаризації, забезпечить контроль над вчасністю та повнотою оплати рахунків дебіторів. У міжнародній практиці інвентаризація заборгованості проводиться незалежними аудиторами вибірково і / або суцільним методом [4, с. 119].

Запропоновані напрямки удосконалення обліку дебіторської заборгованості носять загальний характер. Кожне підприємство, виходячи з обсягів та специфіки діяльності, обирає самостійно шляхи удосконалення обліку і контролю суми дебіторської заборгованості. Великим суб'єктам господарювання доцільно створювати внутрішню службу контролю для отримання оперативної інформації щодо сум заборгованості, дебіторів та строку погашення боргу. Ця служба забезпечить налагодження комунікації між відділами збуту, постачання та бухгалтерією, своєчасну передачу первинних документів та правильність обліку. Наявність актуальних даних дозволить керівництву підприємства приймати своєчасні, ефективні управлінські рішення.

Список бібліографічних посилань

1. Олійник О. В., Бутинець Ф. Ф., Шигун М. М., Шулепова М. С. Організація бухгалтерського обліку : навч. посіб. 2-ге вид., перероб. і допов. Житомир : ЖІТІ, 2010. 576 с.

2. Гуня В. О. Удосконалення класифікації дебіторської заборгованості та її відображення у фінансовій звітності підприємств. *Економічний простір*. 2014. № 19. С. 124–131.

3. Матицина Н. О. Основні засади регулювання розрахункових відносин через управління дебіторською заборгованістю. *Бухгалтерський облік і аудит*. 2015. № 12. С. 38–42.

4. Статівка М. Г. Особливості визнання та оцінки дебіторської заборгованості на вітчизняних підприємствах відповідно до вимог МСФЗ. *Управління розвитком*. 2012. № 3 (124). С. 117–120.

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість» : затв. наказом М-ва фінансів України від 08.10.1999 № 237 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99> (дата звернення: 05.11.2019).

6. Брігхем Є. Ф. Основи фінансового менеджменту / пер. з англ. В. Біленького, А. Медвідь, С. Лазаренка та ін. ; наук. ред. О. Д. Василик, О. Д. Заруба. Київ : Молодь, 1997. 1000 с.

Одержано 08.11.2019